

Hibiscus rosa sinensis (China rose)

Classification-

Kingdom- Plantae

Division- Magnoliophyta

Class- Magnoliopsida

Order- Malvales

Family- Malvaceae

Genus- *Hibiscus*

Species- *H.rosa sinensis*

Habitat – It is Commonly cultivated in home gardens, parks, and along roadsides as an ornamental shrub in punjab in tropical to subtropical conditions.

Morphology- An evergreen, erect shrub reaching 1.5–4 m in height with smooth, greyish bark. Leaves are alternate, ovate to lanceolate, 6–12 cm long, with a glossy surface and serrated margins. Flowers are large (up to 15 cm across), bisexual, solitary, and borne in leaf axils; petals are five, free, and brightly colored. The stamens are numerous and fused into a prominent staminal column surrounding the style. The ovary is superior, five-celled, with a long style ending in five stigma lobes.

Economic Importance-

Flower extracts are used in shampoos, hair oils, and herbal skincare products. Widely cultivated for its attractive, large flowers; extensively used in home gardens, public landscapes, and as hedges.

ਹਿਬਿਸਕਸ ਰੋਜ਼ਾ-ਸਿਨੈਸਿਸ (ਗੁੜਹਲ)

ਵਰਗੀਕਰਨ -

ਰਾਜ - ਪੌਦੇ

ਵਿਭਾਗ - ਮੈਗਨੋਲਿਓਫਾਈਟਾ

ਵਰਗ - ਮੈਗਨੋਲਿਓਪਸਿਡਾ

ਕ੍ਰਮ - ਮੈਲਵੇਲਸ

ਪਰਿਵਾਰ - ਮੈਲਵੇਸੀ

ਜੀਨਸ - ਹਿਬਿਸਕਸ

ਪ੍ਰਜਾਤੀ - ਰੋਜ਼ਾ-ਸਿਨੈਸਿਸ

ਨਿਵਾਸ (Habitat):

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹਨੂੰ ਸਜਾਵਟੀ ਬੂਟੇ ਵਜੋਂ ਘਰੇਲੂ ਬਾਗਾਂ, ਪਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਰਸਤੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਕਾਰ-ਵਿਗਿਆਨ (Morphology):

ਇਹ ਇੱਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ, ਸਿੱਧੀ ਖੜੀ ਝਾੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲਗਭਗ 1.5 ਤੋਂ 4 ਮੀਟਰ ਉਚਾਈ ਤੱਕ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਛਾਲ ਹਲਕੀ ਭੂਰੀ ਜਾਂ ਸਲੇਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 6–12 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਚਮਕੀਲੇ ਅਤੇ ਦੰਦਾਂ ਵਾਲੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫੁੱਲ ਵੱਡੇ (15 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ), ਇਕੱਲੇ, ਰੰਗੀਨ ਅਤੇ ਪੱਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਗਦੇ ਹਨ। ਪੰਜ ਪੰਖੁੜੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਚਟਕੀਲੇ ਰੰਗਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੁੰਕੇਸਰ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਨਲੀ (ਸਟੈਮਿਨਲ ਕਾਲਮ) ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅੰਡਾਸ਼ਯ ਦੇ ਚਾਰ ੭੭ ਪਾਸੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਡਾਸ਼ਯ ਉੱਪਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਟਾਈਲ ਪੰਜ ਸਟਿਗਮਾ ਲੋਬਾਂ 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਤਾ (Economic Importance):

ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਰਕ ਸ਼ੈਂਪੂ, ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਜੜੀਬੂਟੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸਕਿਨਕੇਅਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਫੁੱਲਾਂ ਕਾਰਨ ਘਰੇਲੂ ਬਾਗਾਂ, ਸਰਵਜਨਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।